

Spørsmål til selvpresentasjon av bispekandidater i Sør-Hålogaland

Hallgeir Elstad

1. Gi en kort beskrivelse av deg selv.

Jeg er født og oppvokst i Vestvågøy i Lofoten. Jeg er gift med Siv og har tre voksne barn. Vi bor på Frogner i Lillestrøm kommune.

Jeg vokste opp i et fiskerbondesamfunn på yttersida nord på Vestvågøy. Tanken om å studere teologi modnet i løpet av årene på videregående skole, og som 19-åring reiste jeg sørover for å studere. Jeg ble cand.theol. fra Universitetet i Oslo i 1990, og ordinert i Borge kirke, min hjemmekirke, av Sør-Hålogaland biskop Fredrik Grønningsæter samme år. Etter tjeneste som feltprest har jeg siden 1992 i hovedsak vært knyttet til Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo (TF) i ulike stillinger, fra 2009 som professor i kirkehistorie. I alle år siden ordinasjonen har jeg gjort prestedtjeneste ved siden av mitt arbeid i academia. Jeg har en grunnleggende identitet som prest – jeg sier ofte: «det er jo prest jeg er.» Vekselvirkningen mellom prestedtjeneste og akademisk arbeid opplever jeg som betydningsfull. Kontakten med praksisfeltet er ikke minst viktig med tanke på at jeg bidrar til å utdanne mennesker til kirkelig tjeneste.

Jeg er en positiv person med godt humør og glimt i øyet - og liker å omgås mennesker i ulike sammenhenger. Friluftsliv gir meg avkopling og fornyet energi. Jeg liker å gå i lofotfjellene. Kultur- og kunstopplevelser er berikende, og samvær med familie betyr mye.

2. Hva er viktig i ditt trosliv og hva kjennetegner deg som teolog?

Helt fra min oppvekst har jeg vært en «kirkekristen». Kirkens gudstjeneste og livsriter er min viktigste religiøse forankring og det som bærer mitt trosliv. Som fagteolog har jeg spesialisert meg innen kirkehistorien. I tjenesten som prest inngår tradisjonen (historien) og vår egen samtid i dialog med hverandre. Bibeltekstene må tolkes ut fra sin historiske kontekst og med henblikk på deres aktualitet for dagens mennesker. Som prest har jeg alltid opplevd møtene med enkeltmennesker i ulike livssituasjoner som dypt meningsfulle. Teologisk befinner jeg meg i sentrum av Den norske kirke, og jeg vil karakterisere mitt kirkesyn som bredt folkekirkelig.

3. Hvilken ledererfaring har du og hvordan vil du karakterisere deg selv som leder?

Jeg har gjennom årene hatt ulike lederroller innenfor academia, blant annet som prodekan ved TF i perioden 2012-18 og rektor ved Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) en periode. Jeg har gjennomgått lederutdanning (forskningsledelse og utdanningsledelse) ved universitetet, og har undervist i kirkelig ledelse. Jeg har hatt styreverv innenfor kirkelig utdanning, i kirkelig sammenheng ellers og på det kommunalpolitiske feltet.

Ledelse for meg er først og sist medarbeiderskap. Jeg er opptatt av å stå sammen med mine medarbeidere for å virkeliggjøre felles mål og visjoner. Beslutningsprosesser må være transparente og rettferdige. Medarbeidere skal kjenne eierskap til prosesser og beslutninger som tas. Både tjenende ledelse og relasjonsledelse er ledelsesmodeller som jeg henter inspirasjon fra. Jeg ser prostene som et viktig lederteam sammen med biskopen, et samarbeid jeg har store forventninger til.

I kirkelig kontekst er åndelig ledelse en sentral dimensjon ved lederskap. Det er å hjelpe mennesker til å søke kildene som nærer troen og gir styrke til å leve sine i liv i hverdagen. Gjennom Ordet og sakramentene får vi del i Guds frelse, nåde og håp. I dette kan vi finne hvile og livsmot, men også hente inspirasjon til handling og engasjement i kirken og verden.

4. Hvordan kan du i lederrollen som biskop være med å realisere Den norske kirkes visjon?

Kortformen av Den norske kirkes visjon er «Mer himmel på jord». Som kirke må vi hjelpe hverandre til å ha en åpen himmel over alt vårt virke. For å realisere kirkens visjon, ser jeg det som vesentlig å sikre evangeliets frie løp. Det innebærer å prioritere kirkens førstelinjetjeneste, gudstjenester og kirkelige handlinger, undervisning og diakoni. Fordi det er på det lokale stedet at kirken «skjer» og bidrar til å formidle «mer himmel på jord». Lokalkirken er knyttet til et bestemt sted og til bestemte mennesker. Et viktig tilknytningspunkt for mange er selve kirkebygningen. Den er rommet for de viktige livshendelsene, og mange føler sterk tilhørighet til «sin» kirke. Kirken skal være «en åpen dør» for alle som ønsker å komme, og bidra til å hvelve en himmel over menneskers liv.

5. Hva ser du som hovedutfordringer og muligheter i Den norske kirke i tiden framover, og særlig i forhold til Sør-Hålogaland som folkekirke-bispedømme?

La meg starte med å peke på noen av mulighetene. Kirken er satt til å forkynne evangeliet om Jesus Kristus til stadig nye mennesker og generasjoner. Dette er kirkens mandat - og største mulighet. Sør-Hålogaland bispedømme framstår som et av vår kirkes sentrale folkekirkebispedømmer med høy oppslutning om kirken. Dette er et godt utgangspunkt for videre arbeid – og det forplikter.

Rekrutteringen til kirkelige stillinger ser jeg som den største utfordringen. For meg som biskop vil rekruttering ha høyeste prioritet fra dag en. Min kjennskap til og kontakter innenfor de kirkelige utdanningene vil være viktig i en offensiv rekrutteringspolitikk for Sør-Hålogaland bispedømme. Samtidig handler rekruttering om å ta vare på de folkene vi har. Vi må evne å legge til rette og være fleksible slik at medarbeiderne ønsker å bli i sine jobber. Det høye sykefraværet blant kvinnelig ansatte i kirken i 2022 er urovekkende og krever rask oppfølging.

Vi lever i krevende tider. Klima- og fattigdomskrisen har global karakter. Russlands krig mot Ukraina har ført til den radikalt endret sikkerhetssituasjon i vår egen verdensdel – for ikke å glemme alle menneskeliv som går tapt og alle lidelsene. Dyrtiden som pandemien og krigen har ført med seg, rammer særlig dem som har minst fra før. Vi må utfordre hverandre til å

leve ansvarlig i møte med krisene som rammer. Budet om nestekjærlighet må forplikte oss som kirke. Vi må løfte fram forvalteransvaret og respekten for Guds skaperverk, ydmykheten overfor alt som lever og bevisstheten om naturens sårbarhet.

Jeg vil også nevne ensomhet og utenforskap som en økende utfordring i vårt samfunn. Mange føler savn etter kontakt med andre mennesker. Pandemien har for noen av oss skapt en ny form for ensomhet. Kirkens diakoni utfordres til innsats overfor både unge og eldre. Vi må arbeide for å skape inkluderende fellesskap, slik at flere kan oppleve tilhørighet og livsmestring.

6. Hva vil du særlig legge vekt på i tjenesten som biskop og hva er kjernen i din forkynnelse?

Biskopen utøver en åndelig lederfunksjon. I denne inngår tilsynstjenesten, hvor sentrale dimensjoner er å bevare enheten i kirken og å motivere, inspirere og støtte menigheter og ansatte til å være med å skape og utvikle medarbeiderskap til tjeneste for andre. Jeg vil prioritere å være til stede i bispedømmet og i stiftsbyen Bodø. Samtidig inngår biskopen i et nasjonalt kirkelig lederskap gjennom bispekollegiet og deltakelsen i bispemøtet. Denne delen av tjenesten er vesentlig med tanke på drøfting og avgjørelse i saker av betydning for hele kirken.

Forkynnelsen må ha sitt tilknytningspunkt i allmenne erfaringer. Utgangspunktet er at vi er skapt – i Guds bilde. Derfor gjelder det, for å sitere Grundtvig: «menneske først og kristen så». Kjernen i min forkynnelse er å peke på en kjærlighet som er større, den kjærlighet som Jesus viser oss. Evangeliene viser hvordan Jesus anerkjenner menneskers liv, hvem de enn er, og han reiser oss opp. Det er godt nytt for alle mennesker. For nærmere Gud enn til Jesus kommer vi ikke.

7. Hva tenker du kan bli spesielt utfordrende for deg i rollen som biskop?

Jeg føler på ydmykhet i forhold til bispetjenesten, hvilke krav den stiller og oppgavene den innebærer. Den kan kjennes for stor og krevende for et enkelt menneske å fylle, og derfor er den også utfordrende. Men jeg gjør ikke dette av og for meg selv, men ved Ham som en gang kalte meg til tjeneste. Dermed kan heller ikke utøvelsen av bispetjenesten skje uten Guds hjelp. Da er det godt nok.

8. Hva kan du med din kompetanse tilføre Sør-Hålogaland bispedømme og bispekollegiet?

Ut fra min teologiske kompetanse og erfaring fra academia mener jeg å kunne bidra positivt i tjenesten som biskop. Kirken trenger å være i kontakt med fagteologien, og min direkte erfaring med forskning og kirkelig utdanning vil kunne være et bidrag både innad i Sør-Hålogaland bispedømme og i bispekollegiet. At jeg også kjenner kirkevirkeligheten gjennom jevnlig å ha gjort prestetjeneste de siste tretti årene, ser jeg som en styrke. Kombinasjonen av akademisk og kirkelig erfaring vil jeg framheve som en kvalitet ved mitt kandidatur, og som skal prege min bispetjeneste.

Også med min bakgrunn fra Nordland kan jeg gi et positivt bidrag inn i bispetjenesten i Sør-Hålogaland. Så langt er det ingen av biskopene her siden 1952 som har snakket nordlandsdialekt. Kanskje det er tid for det nå?

9. Hvordan vil du være samlende og ivareta mangfoldet i bispedømmet?

Jeg ser det som avgjørende å arbeide for det som binder sammen, enheten i det sentrale, kjernen i evangeliet: Guds kjærlighet og frelse for alle mennesker. For meg defineres kirken ut fra sitt sentrum, ikke ut fra sine grenser. Dette står ikke i noen motsetning til å ivareta bredden og mangfoldet i kirken. Bispedømmet har en variert og storslått natur, og et mangfold innenfor kultur, tro og kirkeliv. En kirke som tar mål av seg til å være folkekirke, må nødvendigvis ha rom for et levende mangfold. Det må verdsettes og anerkjennes som en rikdom. Jeg legger vekt på at mennesker med ulike teologiske standpunkt og meninger må kunne kjenne seg hjemme i kirken. Men da må vi vise at vi respekterer hverandre når vi er uenige. Jeg ønsker å være i dialog med dem som tenker annerledes enn meg.

10. Hva motiverer deg til å gå inn i tjenesten som biskop?

Jeg mener jeg med min bakgrunn og kompetanse har noe å tilføre bispetjenesten. I seg selv er dette også en motivasjon. Primært er min motivasjon for denne tjenesten som for prestedtjenesten den samme. Det jeg forpliktet meg på da jeg avla mitt ordinasjonsløfte, er det samme grunnlaget som bispetjenesten hviler på. Noe større «enn å gå med så salig et bud», som det heter i påskesalmen, kan vel ingen ønske seg. Jeg ser ikke biskopens tjeneste som en annen enn prestens. Det er samme tjeneste, men funksjonen er forskjellig. Jeg ønsker å tjene kirken i Sør-Hålogaland. Det motiverer å få virke som kirkelig leder i samarbeid med dyktige medarbeidere og tjene kirken og folket i vakre Nordland.

11. Hva er ditt forhold til samisk språk og kultur?

Det er for meg viktig å ivareta samisk språk og kultur i Den norske kirke. Samisk språk, verdier og kultur skal ha en naturlig og likeverdig plass i vår kirke. Min visjon er en styrket folkekirke i Sør-Hålogaland som rommer to folk på like premisser. I Nordland har den sjøsamiske kulturen stått sterkt, og samtidig finnes det grenseoverskridende med flyttinger over grensen til Sverige. Det er viktig å ha bevissthet om at Sápmi strekker seg over store områder i fire land. Fortellinger fra det samiske samfunnet setter ord på en opplevelse av ikke å nå fram eller ikke å bli behandlet som likestilt. Også slike fortellinger trenger å bli innlemmet i folkekirkens selvbylde. Selv om det er god vilje i Den norske kirke til å ivareta samisk teologi og kirkeliv, så har historien lært oss at god vilje ofte kan gå over i medlidenhet og paternalistiske holdninger. Jeg ser fram til at Sannhets- og forsoningskommisjonen legger fram sin rapport i juni, og de lærdommer vi som kirke kan trekke av dette arbeidet. I Sør-Hålogaland bispedømme må det arbeides grundig med denne rapporten, ikke minst når det gjelder hvordan vi skal gå videre ut fra den dokumentasjon og de konklusjoner den inneholder.